

"İfrata varmamak, hem galebe çalmamak şartıyla, aslı vesvese teyakkuza sebeptir, taharriye dâidir, ciddiyete vesiledir. Lakaytlığı atar, tehâvünü defeder." Bu ifadeleri izah eder misiniz?

Şeytan, plan ve vesvesesini kademeli olarak tatbik ediyor. Her insanın manevi haline ve ilmî seviyesine göre bir plan tasarlıyor.

Mesela, ibadeti olmayan birisinin tek sermayesi imandır, şeytan bu imanı çalmak üzere hareket eder.

Hem imanı hem ibadeti olan birisi için öncelikle ibadeti terk ettirmek için çabalar, eğer bunda başarılı olursa, ikinci safhada imana ilişmeye başlar.

Yani her insanın halet-i ruhiyesi farklı olduğu için plan buna göre şekilleniyor.

Şayet kişi mizaç olarak zayıf ise, ilmî bir alt yapısı da yoksa da şeytan bu zaafı çok işlettirir.

Şeytanın ve vesvesenin insana musallat edilmesi, insanın mahiyetindeki kabiliyet ve istidatların inkişaf etmesi içindir. Nasıl ki, atmaca kuşu, serçe kuşuna musallat olmakla onun inkişaf etmesini sağlıyorsa, şeytan, nefis ve vesvese de insanın manen terakki etmesine, kabiliyetlerinin inkişafına vesiledir.

İnsanın en büyük vazifelerinden birisi manen tekemmül ve terakki etmektir. *Tekemmül ve terakki* ise mücadele ve imtihanla olur. İnsana şeytan ve nefsin musallat edilmesi de bu sebepten dolaydır. İnsan nefis ve şeytan ile mücadele ettikçe terakki ve tekemmül eder. **Vehim, vesvese gibi şeyler ise; nefis ve şeytanın hücumda kullandığı silahlar gibidir.**

Üstad Hazretleri bu inceliğe şu şekilde işaret ediyor:

"Eğer desen: Bu derece mü'minlere muzır ve müziç olan vesvese ne hikmete binaen bize bela olmuş?"

"Elcevap: İfrata varmamak, hem galebe çalmamak şartıyla, aslı vesvese teyakkuza sebeptir, taharriye dâidir, ciddiyete vesiledir. Lakaytlığı atar, tehâvünü defeder. Onun için, Hakîm-i Mutlak, şu dâr-ı imtihanda, şu meydan-ı müsabakada bize bir kamçı-yı teşvik olarak, vesveseyi şeytanın eline vermiş, beşerin başına vuruyor."(1)

Yani **vehim ve vesvese**; ilme bir teşvik kamçısı niteliğindedir. Bu yüzden soru sormak, araştırmak, tahkik ve tetkikte bulunmak kötü ve yanlış bir durum değil; aksine ilme ve terakkiye vesiledir.

Aklımıza gelen soruların cevabını bulmak için, okumak, araştırmak ve bilenlerden öğrenmek lazımdır. Bunda korkulacak ve endişelenecek bir durum söz konusu değildir.

Üstad Hazretlerinin yukarıda beyan ettiği gibi vesvese, insana terakki etmesi ve daima teyakkuz halinde olması için musallat edilmiştir.

1) bk. [Sözler, Yirmi Birinci Söz, İkinci Makam.](#)